

Karl M. Østensen

Skudeneshavn

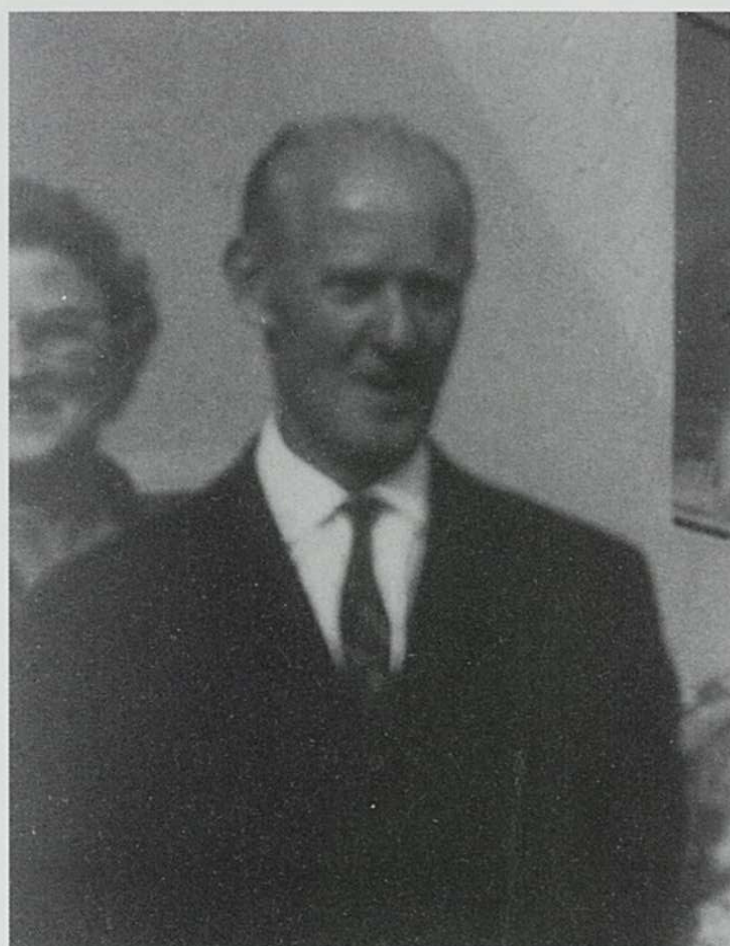
Karl var født 21. november 1911. Hans foreldre var Lauritz og Thora Østensen. Han vokste opp i Søragedå nær Gauden, og nærmere sjøen kunne han ikke komme. Fra Gauden skuet han langt utover sjøen når båtene kom fra det store utland. Han bestemte seg tidlig for å ha sjøen som levevei og var i ung alder med på fiske og stedets båter før han reiste i utenriksfart. Han fant veien til Herman Simonsen som var den nærmeste nabo og i 1938 fikk han hyre. Kan ikke oppspore den første båten han mønstret på.

Denne båten finner vi ikke i Northraships register, men Karl mønstret på i New York som smører 26.3.1940. Han var ombord da Norge kom med i krigen. Det eneste vi finner ut om båten er at den må ha gått på vestkysten av Amerika, for Karl mønstret av i San Pedro 15.1.1941.

Karl mønstret som motormann 27.2.1941 i San Pedro. Det var en av Fred. Olsen sine kjøleskip som gikk med frukt fra vestkysten av USA til New York, derfra med kombinert stykkgoods til Sør-Amerika. Returlasten var kjøtt og kaffe fra Brasil til New York. «Breñas» fortsatte i denne farten til 6.8.1942.

Det som da skjedde omtales i boken om Nortraships flåte (bd. II, ss. 115-118): «Kaptein Oscar Kløcker på «Breñas» var den tredje norske kaptein som ble tatt til fange av ubåten, i dette tilfelle U 108, korvettenkapitän Scholtz. M/S «Breñas» var på reise fra Brasil til New York med stykkgoods og skulle til Trinidad for å bunkre. Den 6.8. 1942, var posisjon 1020.N. 5610.W. Skytter Arvid Fredriksen rapporterte: Jeg hadde kanonvakt fra kl. 0400 og ble avløst kl. 0600 for kaffe. Ble igjen avløst kl. 0800 for frokost en halv time. Ca. 10 minutter etter jeg igjen hadde overtatt vekten, hørte jeg to skudd i rekkefølge, men så ikke nedslagene. Jeg oppdaget da en ubåt akterut om babord. Distansen antok jeg til å være omtrent 2000 meter. Da det ikke var tid å vente på oppringning fra broen, begynte jeg å skyte. Kanonen var innstilt på 2000 meter, og de to første skuddene gikk endel over. Vi gjorde ca. 16 knops fart, og de neste to-tre skudd falt i distanse med ubåten, antakeligvis 40-50 meter til styrbord side av denne.

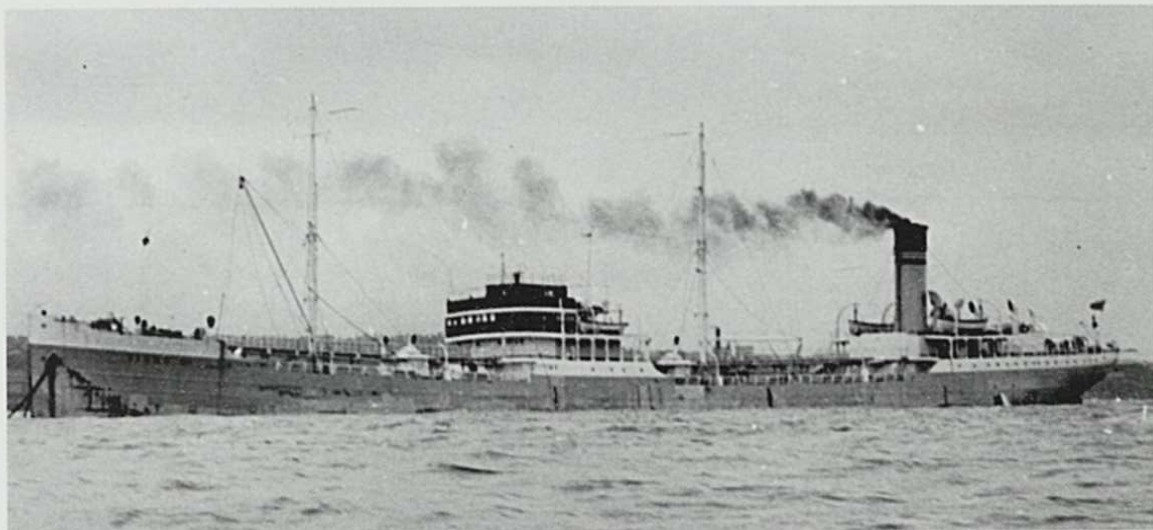
Da jeg antok at distansen mellom oss ville øke, innstilte jeg siktet til 2500 meter, og etter nedslagene å dømme antar jeg at jeg etter 10-12 skudd må ha truffet i de første treff. Fortsatte å skyte, og forandret sikte etter hvert som distansen økte. Nedslagene fra ubåten, som jeg kunne observere, falt ca. 100 til 200 meter fra akterenden av vårt skip. Det ble senere fortalt meg at det slo skudd ned foran

oss, samt at de eksploderte mellom mastene. Jeg hadde 33 skudd oppe i amunisjonskassen, og etter skudd 32 så jeg en stor vannsøyle stige opp fra ubåten. Må ha truffet noe eksplosivt ombord i den. Straks etter forsvant den, og jeg skjøt det siste skudd jeg hadde igjen der oppe... Fikk så beskjed fra broen om å stoppe skytingen... Kanonmannskapet bestod av matrosene Harry Hansen og Ragnar Johansen, som etter de omstendigheter dette hendte under, gjorde et godt arbeide. Forsatte siden kanonvakten hele dagen med avløsning for middag kl. 1200 og kaffe kl. 1500.

Det er ingen tvil om at skytter Fredriksen ved sin resolute opptreden og kaldblodige betjening av kanonen hadde reddet skip og mannskap. Korvettenkapitän Lassen må ha funnet duellen livsfarlig og valgt å dykke da prosjektilene fra «Breñas» begynte å bli nærgående. Det er bare å beklage at Fredriksen har mer å berette: «Omtrent kl. 19.20 ble jeg avløst for kveldsmat. Det var da helt mørkt og overskyet. Straks etter at jeg kom ned i messen, ble vi truffet av en torpedo på babord side i akterrommet. Jeg løp straks opp til kanondekket, men vekten var ikke der. Vi fant ham neste morgen på en flåte. Kanonen var da i en slik forfatning at den ikke kunne brukes. Ammunisjonen var revet opp av kassen, og vi krenket med en gang over. Motorbåten som jeg hørte til, var revet løs, og vi firte giggen som var på styrbord side...»

Giggen skar seg ned, og Fredriksen måtte i likhet med mange andre i sjøen. Man fikk imidlertid babord livbåt

vel på vannet før «Breñas» sank etter ti minutter, og kapteinen fikk etterhvert samlet alle opp i den. Nå kom ubåten opp. Først nektet kapteinen å gi seg tilkjenne, men gav seg til slutt og gikk etter ordre ombord i ubåten. Han ble ombord hos Lassen i fem uker til han ble satt i land i Lorient. Han har senere berettet at han led ingen nød og ble uklanderlig behandlet ombord i ubåten. Han satt et års tid som fange i Tyskland til han ble sendt hjem sommeren 1943.

Også på «Breñas» omkom den brasilianske messegutten. Besetningen forøvrig, 32 mann, fordelte seg med 22 i båten og ti mann på to flåter og satte kurs for Britisk Guiana.

Etter et par dager lot de den ene flåten gå og tok ytterligere tre mann i båten og to på den gjenværende flåten. Den femte dagen ble de observert av et fly og landsatt av en kystvaktkutter i Trinidad den 12. august 1942.

Karl mønstret ut som smører/motormann 18.12.1942 og han ble værende ombord til 5.2.1945. Vi kan ikke finne ut at skipet var oppe i noen spesielle hendelser i dette tidsrommet.

Han mønstret ombord 16.3.1945 som motormann. Krigen nærmet seg nå slutten, og vi kan ikke finne at skipet var oppe i vanskelige situasjoner. Karl stoppet ombord til 30.9.1945.

~~Fødselsnr~~ ØSTENSEN, Karl Magnus f. 21/11-11
 I henhold til ~~Østensen~~ anmodning meddeles at De/~~Østensen~~ har
 gjort tjeneste på følgende skip:

	påm.	avm.
"NORLYS"	26/3-40	15/1-41
"BRENÅS"	27/2-41	reddet v/forlis 6/8-42
"VINGA"	18/12-42	5/2-45
"ATLANTIC"	16/3-45	30/9-45

Tjenestens art: smører/motormann.

Oslo, den 13. juni 1968.

R. Refsdahl
 e.f.

19/10-94

Anne B. Hægstrøm